

ALLES UIT SY VADERHAND

S.A. Strauss¹

1. DANKBARE TERUGBLIK

Dit maak 'n mens verleë om oor jouself te vertel. Ek sou liever oor die Here wou skryf: oor sý roeping, toerusting, genade, geduld en volharding met my. As dit van my afgehang het, sou ek meermale maklik kon tou opgooi. Maar omdat dit van Hóm afgehang het, kon so iets glad nie gebeur het nie. Deur sy Gees en Woord het Hy my getrou tot hiertoe gelei. Telkens het Hy my met tekste soos byvoorbeeld Kolossense 4:17 gekonfronteer: “En sê vir Argippus: Gee jou aandag (*blepe*) aan die taak (*diakonia*) wat jy in diens van die Here aanvaar het, sodat jy dit kan voltooi.”

En nou is dit sowaar sover ... Ná meer as 30 jaar in die bediening, waarvan meer as 20 jaar as professor, het dit tyd geword om verder te gaan.

By so 'n mylpaal in jou lewe is dit seker gepas om terug te kyk op die pad waarlangs die Here jou gelei het. 'n Mens beleef die oomblik met gemengde gevoelens, maar die oorheersende emosie is tog een van diepe dankbaarheid. As Christengelowige is jy opnuut bewus van die soliede waarheid dat God deur sy voorsienigheid so in ons lewens regeer dat niks “per toeval” nie, maar “alles uit sy Vaderhand” ons toekom. Al die “vrugbare en onvrugbare jare ..., gesondheid en siekte, rykdom en armoede” (Heid. Kat. Sondag 10) het Hy vir my afgemeet — op so 'n manier dat die mislukkings op my rekening staan, maar die suksesse aan Hom te danke is.

Wat hier volg, moet ge lees word teen die agtergrond van *solī Deo gloria* (aan God alleen die eer).

1 Prof. S.A. Strauss, Departementshoof, Departement Dogmatologie, Fakulteit Teologie, Universiteit van die Vrystaat, Posbus 339, Bloemfontein 9301.

2. AGTERGROND EN OPLEIDING (1946-1973)

Op 2 Augustus 1946 is ek op my oupagrootjie Uys se plaas, Koppiesfontein, in die Noord-Vrystaatse distrik Vredefort gebore. Ek was die oudste van vier kinders van Sypie Strauss, 'n onderwyser, en Maraai Uys, 'n boorling uit Vredefort se rante (deesdae bekend as die wêreldberoemde Koepel). My mense is al geslagte lank Vrystaters, gewone Christen-Afrikaner boeremense. My pa het darem op Stellenbosch 'n graad verwerf en oral rond in die Vrystaat skoolgehou. Die langste was ons in Welkom, waar hy skoolhoof was en ek tot ongeveer 16 jaar skoolgegaan het. Daarna is ons terug Vredefort toe waar ek in 1963 gematrikuleer het, in die eerste klas en nogal met 'n onderskeiding in Duits.

Die volgende jaar is ek Weermag toe. My pa het gesê as ek daaraan terugkom en ek sê nog, soos ek van kleins af gesê het, dat ek predikant wil word, sal hy my glo en ondersteun! Daarom is ek in 1965 na die (destydse) U.O.V.S. vir die B.A. Admissie-graad. My hoofvakke was Grieks en Wysbegeerte. Dit was veral laasgenoemde vak se Professor P. de B. Kock wat 'n sterk vormende invloed op ons studente gehad het — in so 'n mate dat ek ook Honneurs daarin gedoen het. Die soort wysbegeerte wat ons in Bloemfontein geleer het, was geskoei op die sogenaamde Reformatoriese wysbegeerte (ook genoem Wysbegeerte van die Wetsidee) van Nederlanders soos H. Dooyeweerd en Suid-Afrikaners soos H.G. Stoker. Reeds as jong studente was ons bewus van verskillende strominge in die N.G. Kerk, waaraan name soos dié van A. Kuyper, K. Barth en selfs K. Schilder gekoppel was.² Ons ideaal was natuurlik om suiwer gereformeerd te wees!

Destyds het Bloemfontein se studente meestal Stellenbosch toe gegaan vir die teologiese opleiding. Van 1969 tot 1972 was ek dus ook daar. Met ouer professore soos onder meer F.J.M. Potgieter en T.N. Hanekom het ek goeie skakeling gehad. Maar die jong dosent in die dogmatologiese vakke, Dr. J.A. Heyns, was ongetwyfeld ons held. Hy het nie net die teologie beheers nie, maar ook dieselfde wysgerige agtergrond as ons Vrystaters gedeel. Toe hy einde 1970 weg is Pretoria

2 Vergelyk my “Die leer van die verbond” in die erebundel vir P. de B. Kock (1992): *Reformasie in ootmoed*.

toe, het sy opvolger, W.D. Jonker, my nie minder beïndruk nie. Ek wou maar van die begin af in dogmatiek spesialiseer, wat ek toe in 1972 gedoen het met 'n lisensiaatskripsie by Jonker, met die geleerde titel: *Sui ipsius interpres. Reformatoriese teologiese hermeneutiek*. Ek het altyd geglo die Skrifleer is grondliggend vir die hele dogmatiek en het toe al gesoek na 'n "middeweg" tussen konserwatisme en liberalisme.

Vir Prof. Mias de Klerk het ek van my kinderdae af geken omdat ons ver langs aangetroude familie was. Toe hy in 1972 professor by U.P. geword het, het hy my oorgehaal om vanaf 1973 daar verder onder Prof. Heyns te kom studeer. U.P. het destyds aan my 'n B.D.-status toegeken, wat my in staat gestel het om direk met die D.D.-graad te begin. Dit is die rede waarom ek nooit in my lewe 'n M.-graad behaal het nie, maar net oor 'n B.Th en 'n D.D. beskik. Benewens die allemtintige bestek vir dogmatiek en etiek by Heyns, moes ek ook hard studeer vir die byvakke: Nuwe Testament by A.B. du Toit, en homiletiek by J.J. de Klerk. Die doktorale eksamen het ek eers in 1976, met onderskeiding, afgehandel. Maar toe was ek al predikant.

3. GEMEENTELIKE BEDIENING (1974-1983)

Toe ek in 1973 in Pretoria gekom het, het ek voltyds probeer studeer. Die verlange na die bediening was egter so sterk dat ek spoedig 'n pos as pastorale hulp in die N.G. Kerk Pretoria-Wes aanvaar het. Sedert my praktiese ondervinding as student een vakansie in Bryanston, Johannesburg onder leiding van Dr. Ben Schutte (begin 1971) wou ek tog só graag preek en huisbesoek doen.

In 1974 is ek as medeleraar van Ds. Annis du Toit na die NG Kerk Noordoos-Pretoria beroep. Daar is ek op 22 Junie georden en bevestig. Dieselfde aand het ek verloof geraak aan Ria de Villiers ('n jeugvriendin uit Vrededorp). Ons is in Januarie 1975 getroud en die eerste twee kinders, Sybrand (1976) en Du Preez (1978), is tydens ons bediening in Pretoria gebore. Na Ds. du Toit 'n beroep aanvaar het, het Flip du Toit, 'n ou klasmaat, my medeleraar geword. Dit was vir ons wonderlike, vervullende jare. Ook in die breër kerkverband moes ek, so jonk as wat ek was, my plig nakom — onder andere eers as skriba en toe as voorsitter van die Ring van Derdepoort. Voordat ons uit Pretoria weg is, het my kennismaking met Dr. C. van der Waal, leraar

van die Vrye Gereformeerde Kerk, my belangstelling in K. Schilder se teologie verder geprikkel. Toe ek einde 1978 uit Pretoria weg is, het ek reeds 'n navorsingsvoorstel oor Schilder se verbondsbeskouing aan Heyns voorgelê, waarmee hy heeltemal tevrede was.

Na enkele ander beroepe (na Stellenbosch-Wes, Fouriesburg en Bloemfontein) is ek gelei om die beroep as studenteleraar na Universitas te aanvaar. Dit was 'n hele ondervinding om presies na 10 jaar weer in Bloemfontein terug te kom. Die studenteleraarskap het bowendien 'n gulde geleentheid gebied om hard te studeer. Daarbenewens het die stigting van die Fakulteit Teologie aan die U.O.V.S. in 1980 my akademiese belangstelling gestimuleer. Mense soos Proff. Mias de Klerk en Evert Kleynhans ('n voormalige medeleraar in Universitas) het my gedurig aangemoedig om die proefskrif te voltooi. Ek het egter besef dat ek dit nie sonder 'n deeglike navorsingsbesoek aan Nederland sou kon regkry nie. Daarom was ons in die wolke toe Prof. Heyns 'n beurs kon kry wat ons hele gesinnetjie in staat sou stel om vir 'n volle kalenderjaar in Nederland te vertoef. Ook wat dit betref, het die Here wonderlik voorsien. Ons kon 'n jaar lank in Kampen woon, waar Schilder self tot met sy dood in 1952 professor was. Prof. Jaap Kamphuis, 'n leerling van Schilder, was my hulpvaardige buitelandse studieleier aan die Theologiese Hogeschool van die Gereformeerde Kerken in Nederland (Vrijgemaakt). En toe ons einde 1981 na ons vaderland terugkeer, was die proefskrif byna voltooi. In September 1982 kon ek in Pretoria promoveer tot Doctor Divinitatis onder die promotorskap van J.A. Heyns.

Behalwe die akademiese ontwikkeling was die verblyf in Europa ook in ander opsigte vir ons 'n enorme kulturele verryking. Dit was nog die moeilike jare van isolasie as gevolg van apartheid en ons het gedurig oor ons posisie as blankes in Afrika besin, in vergelyking met wat ons broedervolke in Europa ervaar.

In die Vrystaatse Kerk was ek gelukkig. Reeds in 1979 het ek lid van SKLAS geword en in 1983 word ek lid van die Eksamenkommissie, asook voorsitter van die Ring van Waterbron. Toe ek in Augustus van dieselfde jaar na Onze Rust, 'n gewone voorstadgemeente in Bloemfontein beroep is, kon ek nie langer die begeerte onderdruk om net weer gewone kerkmense te bedien nie. Die studentebediening was wel stimulerend, maar tog ook eensydig. In Onze Rust was ons egter slegs 3 maande, want in November 1983 is ek beroep as medeprofessor in die

Departement Dogmatologie, saam met Prof. Pieter Potgieter. Intussen is ons derde kind, Marlie (1982), al gebore en die vierde een, Willem (1984), was al op pad toe ek op 1 Februarie 1984 as professor bevestig is. Vir die eerste keer moes ons nou ons eie huisvesting voorsien. Dit het meegebring dat ons van die eerste inwoners in die nuwe voorstad Langenhovenpark geword het. In daardie huis sou ons bevoorreg wees om 17 jaar te woon.

4. KONSERWATIEWE BENADERING (1984-1989)

Die helfte van die tagtigerjare was moeilik tye in ons land, vir kerk, volk en staat. In 1982 is die Konserwatiewe Party onder leiding van Dr. A.P. Treurnicht gestig. Saam met talle familieleden en vriende was daar by my en Ria geen twyfel oor waar ons lojaliteit gelê het nie. Maar ander het nie altyd so positief daaroor geoordeel nie. Toe die politieke breuk ook deurwerk na kultuurorganisasies (die Afrikanervolkswag naas die F.A.K.) en selfs die kerk, was dit vir ons nog moeiliker. In 1986, tydens die bespreking van die beleidsdokument *Kerk en samelewing*, het ek (as besoeker) langs Prof. Willie Jonker in die vergadering van die Algemene Sinode in Kaapstad gesit. Op my opmerking dat hy seker bly was oor die besluit, byvoorbeeld dat die NG Kerk “oop” is vir gelowiges uit verskillende rasse, het hy geantwoord: “Ja, maar ek vrees dat die motiewe daaragter meer polities as teologies was.” Al het ek destyds reëlreg van Jonker (en Heyns) se standpunt verskil, het ek op hierdie punt hartlik saamgestem. Vir baie van ons het dit gevoel of die NGK maar net weer, soos altyd, agter die Nasionale Party aanloop.

In 1987 is die Afrikaanse Protestantse Kerk gestig. Kort daarna het Prof. Carel Boshoff en ander beswaardes, wat nie die N.G. Kerk wou verlaat nie, die Afrikaanse Gereformeerde Bond gestig. Ek is as voorsitter gekies — tot groot ontsteltenis van baie! So erg was die druk dat ek maar kort daarna liewer bedank het. Op kulturele gebied het ek egter, soos ek dit gesien het, my plig vir volk en vaderland in konserwatiewe kringe probeer doen. Ons het byvoorbeeld voluit deelgeneem aan die 150-jarige herdenking van die Groot Trek in 1988.³ 'n

3 Vergelyk die bundel toesprake, saam met A.W.G. Raath, uit 1989: *Die Afrikaner op trek*.

Bietjie later het ek onder-voorsitter van die hoofbestuur van die Vereniging vir Christelike Hoër Onderwys geword en saamgewerk met bekende konserwatiewe figure soos Proff. J.C. Lombard en A.W.G. Raath.

Ook teologies kon ek seker as “konserwatief” geklassifiseer word. My doktorale studie oor iemand soos K. Schilder het my ’n bietjie weggestuur uit die hoofstroomdenke in die NG Kerk. Ek het my byvoorbeeld geroepe gevoel om, toe ek nog predikant was, duidelik kant te kies téén die Skrifbeskouing van bekende teoloe soos Ferdinand Deist en Wentzel van Huyssteen.⁴ Vir dié standpunt het ek destyds nogal wye ondersteuning geniet.

Seker maar as gevolg van al die stryd — ek is nie ’n goeie bakleier nie — het ek soms uitgestoot gevoel. Ook persoonlik was byvoorbeeld 1986 vir ons ’n donker jaar. In April is my pa, aan wie ek baie naby was, oorlede. Dit het beteken dat die familieplaas, waarvoor ek so hartsotgtelik lief is, onbewoond geraak het. En in Julie het ons enigste meisiekind, Marlie, onder ’n motor beland! Sy was dae lank op die rand van die dood, en het daarna letterlik ’n jarelange stryd moes voer om soveel as moontlik die gevolge van ernstige breinbeserings teë te werk ... Gesondheid én siekte, vreugde én leed, so bely ons mos, kom ons nie per toeval nie, maar uit sy Vaderhand toe. Net Hy het ons staande gehou. En net Hy het die krag voorsien om aan te gaan.

Vandag besef ons almal dat die verdelings van destyds maar relatief was. En dat die kerk waarskynlik met baie en groter probleme as ’n kultuurstryd te kampe het.

5. AKADEMIESE ONTWIKKELING (1990-1994)

Te midde van al die woelinge in die eerste halfdekade van my dosentskap, was ek darem nie akademies onaktief nie. Ek moes hard studeer om my leeropdrag — al die -ieke: simboliek, polemië, apologetiek, etiek en ensiklopedie — onder die knie te kry. Oom Mias het ons nie verniet geleer om te bid: “Gee ons vandag ons daaglikse lesing” nie! Miskien as gevolg van dié aktuele vakke was ek tog, al het ek dit nie toe besef nie, ’n gewilde dosent. ’n Aansienlike aantal studente het hulle skripsies onder my leiding uitgewerk. En ek was byna elke naweek op

⁴ Vergelyk my populêr-wetenskaplike artikels in *Die Kerkbode* (1983).

reis om oor een of ander aktuele saak 'n toespraak of 'n preek te hou. Ek was ook skriba (1983-1987) en voorsitter (1987-1995) van die Vrystaatse SKLAS en sedert 1984 onafgebroke lid van AKLAS. Ek het ook gereeld ons sustersfakulteite besoek om by kollegas kers op te steek.

Aan die einde van 1990 het die eerste geleentheid ná ons destydse Nederlandse verblyf hom voorgedoen om weer Europa te kon besoek. Ek het 'n uitgebreide en verrykende studiereis na akademici in Nederland, Duitsland, Skotland en Engeland onderneem.

In 1992, toe Pieter Pogierter dekaan geword het, is ek deur die universiteit tot volle professor bevorder en as hoof van die departement aangestel. My intreerede vroeg in 1993 het in 'n sekere sin my eerste groot navorsingsprojek, oor die ontwikkeling van die dogmatologie in die NG Kerk, afgerond. Ek dink my publikasies uit daardie jare het my so stadigaan my akademiese selfvertroue laat terugwen. Al meer meesters- en doktorsgraadstudente het onder my kom studeer: uiteindelik 14 M's en 11 D's (van die laasgenoemde, vreemd genoeg, slegs 3 uit die NG Kerk!).

In 1992 was ek genooi om gaslesings in Lusaka aan te bied, en in 1994 in Windhoek. Die nuwe Suid-Afrika het nou aangebreek en ons moes leer om in Engels vir swart mense, ook in Bloemfontein, klas te gee. In dié jaar kon Ria en ek ook weer Europa besoek. Behalwe deelname aan 'n kongres in Nederland het ons heerlik deur Duitsland, Oostenryk en Italië getoer. Vir my was die ewige stad Rome, met sy aangrypende lang Christelike tradisie, 'n hoogtepunt. Dié kerk, waarvan ons almal voor die Reformasie behoort het, het my, ten spyte van alle verskille, met diep respek vervul. As ek sou moes kies tussen Rome en die hedendaagse Pentekostalistiese groepe, sou ek liever katoliek wou wees!

Dit was in hierdie tyd wat my eie teologiese standpunt duideliker gekristalliseer het. Ek het besef dat ons eerder 'n klassieke as 'n bloot konserwatiewe teologie moet bedryf. Wat my betref, moet ons maar ophou om "hiper-Calvinisties" te probeer wees. Ons moet liever 'n gebalanseerde konfessioneel-gereformeerde teologie nastreef. Vir my beteken dit om aan die katolieke, in die sin van algemene, Christelike geloof, vas te hou. Dan bly ons by die Skrif alleen as dié waarheid wat bo alles is (Ned. Geloofsbelijdenis art. 7), en in die lig daarvan moet

ons alle ouer en jonger ideologiese teologieë beoordeel. Daarmee, so glo ek, kan die valse dilemma van fundamentalisme en kontekstualisme deurbreek word.

6. KERKLIKE BETROKKENHEID (1995-1999)

In 1995 word ek die eerste keer sedert 1983 weer na die Vrystaatse Sinode afgevaardig. In my hart is ek maar 'n kerkmens, en daarom was ek kinderlik bly dat my kerk my weer vertrou het. Die Sinode kies my as ouderlinglid in die Moderamen, en die volgende jaar wys die Moderamen my as Aktuaris aan. Dit het baie kerklike werk meegebring! Enige tyd van die dag of die nag moes ek regstaan met kerkregtelike adviese. Maar dit was aangename werk. Ek het ook in die Algemene Regskommissie (1996-1999) en in die ASK (1996-1993) gedien. By die Vrystaatse Sinode van 1999 word ek assessor. Sedert 2003 het ek egter hierdie verpligtinge begin afskaal.

Of ek wel 'n bydrae in al die kerklike vergaderings kon lewer, sal ander moet beoordeel. Twee rapporte voor die Algemene Sinode waaraan ek hard gewerk het, was die een oor Blanke Israelisme (1990) en die een oor die Belydenisskrifte (1998). By laasgenoemde Algemene Sinode het ek saam met medestanders soos Dr. Sarel Eloff, gepleit vir 'n gebalanseerde besluit oor kindernagmaal, teen die blote *status quo*, maar óók teen suigelingkommunie. Vir my was dit nogal 'n riem onder die hart toe dié Sinode my as ouderling met die meeste stemme in die ASK verkies, selfs meer as wat Adrio König gekry het!

In die winter van 1999 het ek nog 'n besondere ondervinding beleef. Ek kon, met al drie my seuns as reisgenote, 'n uitgebreide toer na al die Afrikalande noord van ons, tot aan die Victoriameer in Kenia, onderneem. Onderweg het ons ongeveer 8 teologiese inrigtings besoek vir my navorsingsprojek oor gereformeerde teologie in Afrika.⁵ Maar ons kon ook dae, weke lank nadink oor ons verhouding met Afrika. Ek dink ons het vrede gemaak met Afrika, en ons naam Afrikaners het vir ons nuwe waarde gekry.

5 Vergelyk my gepubliseerde verslag "From Bloemfontein to Nairobi" (2002).

Die jare van betrokkenheid by soveel kerklike kommissies het my opnuut die waarde en bekenis van kerkwees laat verstaan. Die kerk is iets heeltemal anders as 'n klub van gelykgesindes; net 'n sekte kan miskien só wees. Die kerk is 'n "eienaardige" instelling,⁶ en dit geld nog meer van die NG Kerk. Laat ons dit maar erken, daar is by ons 'n sekere dubbelslagtigheid wat ek graag "gereformeerde-evangelies" wil noem. Uit die aard van die saak bring dié karaktertrek baie spanning en nadele mee. Maar my kerklike ondervinding het my ook geleer dat daar voordele in kan wees. Om maar iets te noem: dié karakter van die NG Kerk bewaar ons van eensydighede. Leer en lewe, belydenis en belewenis word byvoorbeeld in balans gehou. En ons gehegtheid aan die gereformeerde leer verblind ons nie om ook die ekumeniese (liewer: katolieke) uitgebreidheid van die Christelike kerk raak te sien nie. Na alles moet ek sê: dit is vir my goed om in die N.G. Kerk te wees.

7. INGRYPING EN AFRONDING (2000-2005)

In die jaar 2000 het ons gesin weer 'n keer 'n ingrypende gebeurtenis beleef. Teen die einde van 1999 is die twee oudste seuns finaal die huis uit. Sedert 1996 het ek die plaas by die familie oorgeneem en die boerdery was reeds fluks op dreef. Ons het reeds van moontlike aftrede begin droom. En toe, asof met 'n donderslag uit die bloue hemel, Ria se onverwagse siekte en heengaan in Augustus. So 'n verlies kan nie eintlik beskryf word nie. Daarby moes ek die groot huis ontruim, en die haas onmoontlike las van enkelouerskap dra ... Om alles te verwerk, het baie genade van Bo gevra.

Maar die Here is getrou. Hy het my/ons ook deur dié donker tyd heen met die lig van sy evangelie gelei. Teen einde 2001 was almal darem weer aan die gang, en kon Walda Kühn en ek in die huwelik tree. Saam kon ons nog 'n paar lang, lekker akademiese reise onderneem: na die VSA in 2001, na Korea en Japan in 2004 en na Egipte en Israel in 2005. Ná die hartseer het die Here tog weer vreugde beskik.

Teen 2003 het ek my begin losmaak van al die kerklike verpligtinge. In die Fakulteit moes ek as sekondus-dekaan soms allerlei bestuurs-

6 Vergelyk my hoofstuk oor die kerk in die VCHO-publikasie: *Reformerend die millennium in* (2002).

verantwoordelikhede meemaak. Dit was baie interessant. Akademies kon ek nog 'n paar publikasies afhandel.

En nou is my lewensirkel, van Vredefort na Vredefort, byna voltooi. Sommige meen ek tree te vroeg af. Maar ek wil maar sê, soos prof. Nicolaas Beets destyds in Utrecht: “Ek tree liever af terwyl sommige my kwalik neem dat ek te vroeg aftree, voordat almal my kwalik neem dat ek te laat aftree!”

Ek is self verbaas oor alles wat ek suksesvol kon uitrig. Daarvoor aan God alleen die eer. Vir die mislukkings en tekortkominge steun ek op sy voldoende genade en volkome vergifnis. Mag Hy met al die kollegas studente en vriende wees, soos Hy altyd met my was!

8. LYS VAN PUBLIKASIES

8.1 Akademies

STRAUSS S A

1979. Die Woord as Godsopenbaring. In: P.C. van der Westhuizen en D.C. Duvenhage (reds.), *Handleiding vir godsdiensonderrig in die sekondêre skool* (Kaapstad: Interkerklike Uitgewerstrust), pp. 22-29.
1980. *God se verbond met ons*. Bloemfontein: SKAE-OVS.
1981. In memoriam Dr. C. van der Waal. *NGTT* 22(1):3-7.
1983. *Verbond vir altyd*. Wellington: Bybelkor.
1984. K. Schilder se siening van die betekenis van die doop in die lig van die struktuur van die verbond. *NGTT* 25(4):376-388.
1985. Oriënterende opmerkings oor art. 36 van die Nederlandse Geloofsbelydenis. *Skrif en Kerk* 6(2):167-179.
1985. *Wees 'n wenner. Uitdagings vir die jongmens*. Potchefstroom: Cachet Publikasies.
1986. Die gebruik van ongewone tale of klanke. In: B.J. van der Walt (red.), *Onderskeiding van die geeste* (Potchefstroom: IRS), pp. 93-104.
1986. *Alles of niks — K. Schilder oor die verbond*. Bloemfontein: Patmos.
1986. Die aktualiteit van die Nederlandse Geloofsbelydenis na vierhonderd vyf en twintig jaar. *Fax Theologica* 6(2):53-68.
1987. *Kerk en Samelewing blootgelê*. Pretoria: Sacum.
1987. Die Christen-Afrikaner se antwoord op die Suid-Afrikaanse krisis. In: *Wat sê die Bybel van kerk en volk* (Parys: Vereniging Bybel en Volk), pp. 32-38.
1987. 'n Geheiligde lewe: oefening in die toewyding aan God. *Fax Theologica* 7(11):20-38.
1988. Ampsbediening en etiese beslissings. In: P.J. Rossouw (red.), *Gereformeerde Ampsbediening* (Pretoria: NGKB), pp. 183-193.

1988. Riglyne vir die etiek in die Drie Formuliere van Eenheid. In: P.J. de Bruyn (red.), *Waar die paaie saamwoon* (Opgedra aan prof. P.W. Buys) (Potchefstroom: Teologiese Publikasies), pp. 131-145.
1989. *Die Afrikaner op trek*. Pretoria: Afrikanervolkswag. (Saam met A.W.G. Raath.)
1989. Lewenskets prof. E.P.J. Kleynhans. In: J.A. du Rand en J.S. Kellerman (red.), *Diensknegte van die Koning* (Bloemfontein: Pro Christo), pp. 89-91, 172-176.
1989. Aspekte van die huidige stand van die Dogmatologie in die Ned. Geref. Kerk. *NGTT* 30(4):448-455.
1989. Verbond en bekering. *Acta Theologica* 9(1):79-88.
1990. Enkele voorgeboortelike vraagstukke vanuit die teologiese etiek benader. *NGTT* 31(3):379-388.
1990. Die taak van die owerheid. *Tydskrif vir Rasse-aangeleenthede* (SABRA) 41 (1&2):2-11.
1990. De theologie van K. Schilder: een Zuid-Afrikaans perspectief. *De Reformatie* 66(1):10-12.
1991. Inleiding in die Dogmatologie. *TCW* 27(3):101-119.
1991. Die waarde van 'n Europese besoek. *Acta Theologica* 11(1):56-61.
1991. Preke oor Sag. 4:6; Mark. 14:24; Luk. 14:25-35. In: P.S. du Plessis (red.), *Dien God met blydskap* (Bloemfontein: Ned. Geref. Gemeente Langenhovenpark), pp. 7-12.
1991. 'n Visie van die wêreld van God: 'n kosmiese perspektief. *UV Teologiese Studies* 5:59-65.
1992. B.B. Keet (1885-1974) se teologiese bydrae: 'n eerste verkenning. *NGTT* 33(2): 198-203.
1992. Die verbond by K. Schilder. In: G. Hagg *et al.* (reds.), *K. Schilder: erfenis en betekenis*. Innesdal: Schilder-komitee.
1991. Die leer van die verbond. In: J.H. Smit, S.A. Strauss en P.J. Strauss (reds.), *Reformasie in ootmoed* (Bloemfontein: VCHO), pp. 56-67.
1993. Op soek na die dogmatiese tradisie in die Ned. Geref. Kerk: die Stellenbosse lyn. (Intreerede). Bloemfontein: UOVS.
1993. Teologiese oorwegings met betrekking tot surrogaat-moederskap. In: M.H.O. Kloppers (red.), *Surrogaat-moederskap*. UV Teologiese Studies 7.
1993. John Calvin and the Belgic Confession. *In die Skriflig* 27(4):501-517.
1993. Frederik Johannes Mentz Potgieter (1907-1992). *NGTT* 34(3):236-241.
1994. Johan Heyns as apologet. *Skrif en Kerk* 15(1):95-107.
1994. 'n Paradigma vir 'n postmoderne teologie — Hans Küng se *Theologie im Aufbruch*. (Saam met J.P.M. Maree). *NGTT* 35(3):367-373.
1994. Die Bybel oor siekte en genesing. In: J. Dill *et al.* (reds.), *Hoe om siekes by te staan* (Wellington: Bybelkor).
1995. Die Dordtse Sinode en die Statebybel. In: R.M. Britz en S.A. Strauss (reds.), *Dordt na 375 jaar 1619-1994*. UV Teologiese Studies 8:40-44.
1995. Schilder on the Covenant. In: J. Geertsema (ed.), *Always obedient. Essays on the teachings of Dr Klaas Schilder* (Phillipsburg: Presbyterian & Reformed), pp. 19-34.

1995. Tussen kansel en kateder: Aspekte van F.E. Deist se Skrifbeskouing. (Saam met F.B. Doubell), *NGTT* 36(4):470-480.
1995. Theological development in the Dutch Reformed Church in South Africa. *Theological Forum* 23(4):4-22.
1997. Geestelike bedreiging van die Calvinisme. In: *Met ons erfenis die toekoms in*. Referate op 'n simposium van die Forum vir Gereformeerde Afrikaners (Potchefstroom: FGA).
1998. Die konfessionele identiteit van die NG Kerk. In: S.D. Snyman (red.), *Is die NG Kerk nog die NG Kerk?* (Wellington: Hugenate Uitgewers).
1998. Gereformeerde teologie tussen modernisme en postmodernisme. *TCW* April 1998 (Spesiale Uitgawe), pp. 95-106.
1998. Hans Küng se voorstel vir 'n eietydse etiek. In *die Skriflig* 32(4):1-4.
1998. Die teologie van J.W. de Gruchy: kontekstueel-gereformeerde? (Saam met J.M. de Beer). *NGTT* 39(1 & 2):79-91.
1998. Infant baptism — for and against. *Theological Forum* 26(2):2-9.
2000. Biblical guidelines on labour. *Theological Forum* 28(1 & 2).
2000. Die dogmatiese lyn in die NG Kerk. In: D.F. Tolmie (red.), *Kaleidoskoop*
2000. *Acta Theologica Supplementum* 1:117-146.
2001. Woord van God of woord oor God? Op soek na 'n eietydse Skrifmodel (saam met F.B. Doubell). *NGTT* 42(3 & 4):302-314.
2002. Die verhouding tussen Dogmatiek en Etiek in die teologie van J.A. Heyns. In *die Skriflig* 36(2):169-183.
2002. Reformerend die millennium in: Kerklik. In: E.J. Van Niekerk en H.J. Hayes (reds.), *Reformerend die millennium in. Ons Calvinistiese erfenis en roeping* (Bloemfontein: VCHO), pp. 87-107.
2002. 'n Teologies-kritiese beoordeling van die verhouding tussen die objektiewe en die subjektiewe aspekte in die heilstoëëning by P.F. Theron (saam met C. Nel). *Acta Theologica* 22(2):90-100.
2002. Pieter Potgieter as mens en teoloog: essensieel en eietyds. In: D.F. Tolmie (red.), *Essentialia et Hodierna. Oblata P.C. Potgieter. Acta Theologica Supplementum* 3:1-16.
2003. From Bloemfontein to Nairobi. In: Van der Borgh et al. (eds.), *Faith and ethnicity*. Vol. I (Studies in Reformed Theology). Zoetermeer : Meinema, pp. 244-255.
2004. Grondtrekke van Adrio König se teologie. In D.F. Tolmie (red.), *Die Woord verwoord. Acta Theologica Supplementum* 6:122-141.
2004. Die openbaringsleer van Schilder (saam met A.L.A. Buys). In: *Ad Fontes. Acta Theologica Supplementum* 5:184-201.
2004. "Soms deurkruis God die normale, bewerk Hy abnormale dinge". In: F. Gaum (red.), *20 Gesprekke oor die opstanding van Jesus uit die dood* (Kaapstad: Ex Animo), pp. 53-56.
2005. Reformed theology for the 21st century: confessional, contextual and ecumenical. *Acta Theologica* 25(2):141-159.

8.2 Populêr-wetenskaplik

STRAUSS S A

1967. En jy hoor sy geluid. *Tussen Ons* (UOVS), pp. 44-46.
1968. Die Heilige Gees en die prediking. *Tussen Ons* (UOVS), pp. 15-17.
1972. Doop — geen gewoonte of bygeloof. *Polumnia* (Stellenbosch).
1980. My aandeel aan die doop. Programskets Nr. 16/1980, uitgegee deur die Algemene Komitee van die BKJA as bylae tot *Ons Jeug*.
1982. Ontvang ons nog openbarings van die Heilige Gees? *Die Kerkbode* (21 April 1982).
1982. Verhaal van 'n proefskrif (twee aflewerings). *Roeping en Riglyne* 30(3&4): 9vv.; 11-12.
1983. 'n Gesprek met Prof. F.E. Deist oor sy boek "Sê God so?" *Die Kerkbode* (12 Januarie 1983).
1983. Sonde teen die Heilige Gees. *Ons Jeug* (Mei 1983).
1983. Nederlander oor die gesag van die Bybel. *Roeping en Riglyne* 31(4):10-11.
1983. Moenie gesag van die hele Bybel op losse skroewe stel nie. *Die Kerkbode* (13 Julie 1983).
1984. Leer en Lewe. *Die Bult* (Desember 1984).
1985. Reeks van 6 Skrifoordeenkings. *Kovsie kampus*.
1985. Eerbied vir die lewe. *Roeping en Riglyne* 33(4):4-6.
1985. Die Christenjeug en sy doop. *Die Fakkel*, pp. 7-9.
1986. Kerkvergaderings en aktuele sake. *Die Fakkel*, pp. 27-31.
1987. Lyding in die gesin. *Roeping en Riglyne* 35(2):3-4.
1987. Die gesin in die samelewing. *Die Fakkel*, pp. 32-35.
1988. Reeks van 3 artikels oor huwelik en gesin. *Maatskaplike Werk Perspektief* (UOVS), 14 (1, 2 & 3).
1988. 'n Huis sonder kinders? *Ons Jeug* 36(1):14-15.
1988. Die Fakulteit neem afskeid van Prof. E.P.J. Kleynhans. *Die Fakkel*, pp. 28-29.
1988. Bybellig op verhoudings. *Die Kerkbode* (25 November 1988), p. 12.
1989. Liefdesgebed vra totale oorgawe en gehoorsaamheid. *Roeping en Riglyne* 37(4):5vv.
1989. Gesinsopvoeding in die lig van die Tien Gebooie. *Roeping en Riglyne* 37(2): 7vv.
1989. Die Nederlandse Geloofsbelijdenis oor die uitverkiesing. *Ons Jeug* 38(2).
1990. Die uitdaging van die New Age-beweging. *Roeping en Riglyne* 38(3):13-14.
1990. 'n "Nuwe" benadering in natuurbewaring. *Roeping en Riglyne* 39(1):7.
1990. New Age-beweging. Kwartaalblad van die *Vrouediens*, Ned. Geref. Kerk-OVS 12(2):6vv.
1990. Wit teologie. *Die Kerkbode* (18 Mei 1990), pp. 6-7.
1990. New Age-beweging. *Ons Jeug* 38(6):134.
1990. Afwykende tendense in ons kerkbegrip. *Die Bondgetuie* 3(1&2):40-49.
1990. 'n Hoogtepunt in Heyns se teologiese bedrewenheid. *Die Kerkbode* 144(21):4.
1991. Die departement Dogmatologie: 'n toekomsblik. *Die Fakkel*, pp. 23-24.

1991. Wit teologie: Net witmense kan gered word. *Die Kerkblad* (19 Junie 1991), pp. 14-16.
1992. Moed vir moeilike tye (Joh. 16:33) *Die Bult* Julie 1992, p. 52.
1993. Hoe staan ons as Christene teenoor geweld? *Roeping en Riglyne* 41(3):1e.v.
1994. Uit die Woord. *Die Bult* Julie 1994, p. 32.
1994. Die storie van ... Neelsie 10.4 (November 1994).
1995. Kan ons vandag nog gereformeerd wees? *Die Kerkbode* (29 September 1995), p. 7.
1997. Die Belharbelydenis — Tussen ja en nee. *Die Kerkpad* 1(3):17 e.v.
1997. Aborsie. *Vrystaatse Vrouediens* 18(4):7, 13.
1998. Genadedood of genademoord? *Vrystaatse Vrouediens* 19(3):5.
1998. The rights of the unborn child. *SA Theatre Sister* 22(2):20-26.
1998. Christelike politiek vanuit 'n Christelike lewens- en wêreldbeskouing Onafhanklike Navorsingsinstituut: VF 2(1):25-36.
1998. Calvinisme en die gees van die tyd. *Die Kerkblad* 7 Oktober 1998:13-14.
1999. Infant Baptism: for and against. *Trowel & Sword* (Australia) 45(5):6-9.
1999. Infant Baptism: for and against. *The Herald* (Sri Lanka) 89(7, 8 & 9):7-9.
1999. Maandelikse deelname aan die rubriek "Woord en Perspektief" in *Die Volksblad*.
2000. Maandelikse deelname aan die rubriek "Woord en Perspektief" in *Die Volksblad*.
2001. Response to the document "Jesus Christ, our Lord and Savior". *REC Focus*, 1(2):56-58.
2001. By die uittrede van Prof. J.C. Lombard. *Roeping en Riglyne* 49(3): 7ev.
2001. Die waarde van die Vrystaatse Sinodale verband. *Die Fakkels* 6(3):1.
2001. Maandelikse deelname aan rubriek "Woord en Perspektief" in *Die Volksblad*.
2002. Maandelikse bydrae vir die rubriek "Woord en Perspektief" in *Die Volksblad*.

8.3 Resensies

STRAUSS S A

1973. F.E. O'B Geldenhuys. Waardig is die Lam. *NGTT* 14:321.
1973. F.A. Schaeffer. Milieuvervuiling en de dood van de mens. *NGTT* 14:320.
1974. J. Sperna Weiland. Oriëntasie (vert. J.A. Lombard). *NGTT* 15:319.
1975. H.J. Hegger. Hand in hand met Rome. *Roeping en Riglyne* 23(3&4):8.
1982. Viktor E. Frankl. Sê ja vir die lewe (vert. F.E. Deist). *NGTT* 23:360.
1984. C.W. Burger *et al.* Riglyne vir lydensprediking. *NGTT* 25(2):224-5.
1984. H.D. du Toit. Is ek gered? *Ons Jeug*, Desember 1984.
1984. C.J. Smit. Die belang van die doop vir u kind. *Die Kerkbode* 18 April 1984.
1984. M.T.S. Zeeman. Die antichris — die duiwel, sy werke en trawante. *Die Kerkbode* 1 Augustus 1984.
1985. T.F. Torrance. The mediation of Christ. *Fax Theologica* 5(1):81-83.
1985. W.G. de Vries. Het ene Woord en de vele sekten. *Die Kerkbode* 30 Januarie 1985.

1985. C. van der Waal. Commentaar op het evangelie naar Johannes. *Die Kerkbode* 27 Maart 1985.
1986. P. Rossouw. Protestantisme en die Roomse Kerk vandag. *Fax Theologica* 6(1):80-82.
1986. A. Noordegraaf. Meer dan een formule. *NGTT* 27(3):345-346.
1986. D.F. Wells (ed.). Reformed theology in America. *Fax Theologica* 6(2):73-75.
1987. P.K. Jewett. Election and predestination. *Fax Theologica* 7(1):68-69.
1987. A.A. Hoekema. Created in God's image. *Fax Theologica* 7(2):91-93.
1987. Bybelkor. Dank God ek is gedoop. *Die Kerkbode*, 26 Augustus 1987.
1988. J. Kamphuis. Een uitgemaakte zaak. *NGTT* 28(1):100-101.
1988. W. Van't Spijker. Gereformeerden en Dopers. *NGTT* 29(1):104-105.
1988. R.G. Crawford. The sage of God incarnate. *NGTT* 29(2):212-213.
1990. K. Nürnberger *et al.* Conflict and the quest for justice. *Die Kerkbode*, 5 Oktober 1990.
1990. R.S. Bilheimer (ed.). Faith and ferment. *NGTT* 31(3):486-487.
1990. N.M. de S. Cameron (ed.). The challenge of evangelical theology. *NGTT* 31(3):480.
1994. B. Loonstra. Election, atonement, covenant. *Lux Mundi* 13(1).
2000. J.H. van Wyk. Lewe in liefde. Moraliteit vir die markplein. *In die Skriflig* 34(4): 615e.v.
2001. Ben du Toit. God? Geloof in 'n postmoderne tyd. *NGTT* 42(1&2): 208-210.